

Idegen a kapuidon belül

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 5Mózes 10:1-19; 27:19; Zsoltár 146:5-10; Máté 7:12; Márk 12:29-31; Jakab 1:27–2:11

„Szeressétek tehát a jövevényt, mert ti is jövevények voltatok Egyiptom földjén” (5Móz 10:19, ÚRK).

A múlt héten olvasottak szerint egy írástudó megkérdezte Jézust: *„Melyik az első minden parancsolatok között”* (Mk 12:28)? Ő a válaszában megerősítette, hogy az Isten egy, majd hozzátette: *„Szeressed azért az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, és teljes elmédből és teljes erődből. Ez az első parancsolat”* (Mk 12:30).

„A második pedig hasonlatos ehhez” (Mk 12:31) – folytatta, még ha nem is kérdezte az írástudó. Jézus azonban jól tudta, hogy ez milyen fontos, ezért mondta: *„A második pedig hasonlatos ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat. Nincs más ezeknél nagyobb parancsolat”* (Mk 12:31).

Nincs ezeknél nagyobb parancsolat? Jézus összekapcsolta Isten és a felebarát szeretetét, mint ami a legfőbb parancsolat.

Ekkor sem új dolgot mondott, amit korábban ne hallottak volna a zsidók. *Mózes ötödik könyvéből* származik a felszólítás, hogy Istent szeressük a legjobban, és a felebarátaink, a többi ember iránti szeretetünk pedig az Isten iránti szeretetünk kifejezésének egy módja.

A SZÍV KÖRÜLMETÉLÉSE

5Mózes 10. fejezete a 9. fejezet folytatása, amelyben Isten alapvetően újból megerősíti az Izraellel kötött szövetségét. A könyv nagy része valójában a szövetség megújításának számít. Vagyis még a Hóreb-hegynél elkövetett rettenetes bűnük után is, amikor alig ment el közülük Mózes egy kis időre, máris bálványimádásba estek, az Úr még mindig nem fordult el tőlük.

Olvassuk el 5Móz 10:1-11 szakaszát! Miért bocsátotta meg Isten a népe bűnét, miért erősítette meg a velük és atyáikkal kötött szövetségét? Hogyan érthetjük ezt meg ebből a részből is?

Mózes összetörte a Tízparancsolat kőtábláit (5Móz 9:17) – a megtört szövetség jeleként (5Móz 32:19). „Hogy kimutassa népe bűne iránt érzett irtózatát, földhöz vágta a kőtáblákat, amelyek széttörték az egész nép szeme láttára. Így fejezte ki azt, hogy mivel az izraeliták ezzel a tettükkel megszegték Istennel való szövetségüket, Isten is felbontotta velük kötött szövetségét” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 278. o.).

Utána azonban Isten meghagyta Mózesnek, hogy faragjon ki új kőtáblákat, „*az előbbiekhez hasonlókat*” (5Móz 10:1), majd írja rá ugyanazokat a szavakat, amelyek az elsők álltak. Ez mutatja, hogy megbocsátott a népnek, nem vetette el őket még akkor sem.

Mit mondott Isten az izraelitáknak 5Móz 10:14-16 verseiben? Mi a jelentősége az általa használt szimbólumoknak?

Több kép is szerepel az Úr szavaiban: az előbőr, a szív és a nyak. A vers üzenete világos. A körülmételés a szövetség jele volt, persze csak *külső* jel, Isten azonban a szívüket akarta, a gondolataikat, az érzéseiket, a szeretetüket. A keménynyakúsággal egyszerűen arra mutatott rá, hogy a nép makacsul kitartott az engedetlenségben. Az Úr alapvetően azt mondta nekik itt, mint ahogyan másutt is, hogy ne húzzanak többé kétfelé, hanem teljes szívből és lelkükből szolgálják Őt.

Gondoljunk bele, hányszor megbocsátott már nekünk az Úr a bűnünkért! Mit árul ez el a kegyelméről?

A JÖVEVÉNYEKET IS SZERETNI

Mózes a figyelmeztetések között kijelenti: „*Ímé az Úréi, a te Istenedéi az egek, és az egeknek egei, a föld, és minden, ami rajta van*” (5Móz 10:14)! Milyen nagy erővel ír ez a szakasz az Úr hatalmáról! Ezt a gondolatot a Biblia más részeiben is megtaláljuk: „*Az Úré a föld s annak teljessége; a föld kerekége s annak lakosai*” (Zsolt 24:1).

Még mit jelent ki Mózes az Úrról 5Móz 10:17-19 szakaszában? Ebből következően pedig mit kíván meg Isten a népétől?

Jahve nemcsak az ég és a föld mindenható Ura, hanem az „*isteneknek Istene, és uraknak Ura*” (5Móz 10:17) is. Ez nem jelenti azt, hogy volnának más istenek, kisebb istenségek, mint akiket az Izrael körül élő pogány népek imádtak. Ezzel Mózes nemcsak azt fejezte ki, hogy az Úr az egyetlen Isten („*Most lássátok meg, hogy én vagyok, és nincs Isten kívülem!*” [5Móz 32:39]), hanem azt is hangsúlyozta, hogy Ő abszolút hatalommal bír minden más, akár mennyei, akár földi erőnél – legyen az valós vagy képzeletbeli.

A szövegben az is benne foglaltatik, hogy „*nagy, hatalmas és félelmes Isten, aki nem személyválogató, és akit nem lehet megvesztegetni*” (5Móz 10:17, ÚRK). Ez is része az üzenet egészének, mégpedig annak, hogy Jahve a ti Istenetek, ti pedig mint népe engedelmisséggel tartoztok neki.

Éles ellentéttel találkozunk itt. Igen, Jahve az istenek Istene és az uraknak Ura, a teremtett világ teljhatalmú uralkodója és fenntartója (Kol 1:16-17), aki ugyanakkor törődik az árvákkal, az özvegyekkel, az idegenekkel. Gondoskodását kimutatja azzal, hogy megadja, amire fizikailag szükségük van. Isten számontartja a földre hullott verebecskét (Mt 10:29), odafigyel a társadalom peremén élők szorult helyzetére is. Azt mondja a népnek: *Igen, talán ti vagytok a kiválasztottak, különlegesek vagytok és szeretlek benneteket, de szeretek másokat is, a közöttetek élő rászorultakat és gyámoltalanokat is, és nektek is szeretnetek kell őket. Ez az egyik szövetségi kötelességetek, ráadásul igen fontos.*

Olvassuk el Zsolt 146:5-10 szakaszát! Hogyan tükröződik ebben a zsoltárban az, amit Mózes ötödik könyvének itt idézett szakaszában mondott Isten? Mit jelent ez ma, nekünk, keresztényeknek?

„MERT TI IS JÖVEVÉNYEK VOLTATOK EGYIPTOM FÖLDJÉN”

„Szeressétek tehát a jövevényt, mert ti is jövevények voltatok Egyiptom földjén” (5Móz 10:19, ÚRK). Milyen üzenet hangzott az ókori Izraelnek itt? És mit jelentsen ez számunkra ma?

Évszázadokkal korábban az Úr így szólt Ábrámhoz: „Tudván tudjad, hogy a te magod jövevény lesz olyan földön, amely nem az övé, és szolgálatra szorítják és nyomorgatják őket négyszáz esztendeig” (1Móz 15:13; lásd még 17:8; ApCsel 13:17). Pontosan ez is történt, és Mózes az utódok kedvéért jegyezte le a megváltásuk (2Móz 15:13) és Egyiptomból való megszabadításuk (2Móz 14:13) drámai történetét annak a megváltásnak és szabadításnak szimbólumaként, előképeként, amit Krisztus Jézusban nyertünk. Ebben a versben az Úr arra akarta emlékeztetni népét, hogy hol voltak és *mik* voltak – idegen földön jövevények.

Más szóval, ne feledd el azt, amikor a társadalom peremén voltál, kivetett, sőt rabszolga, kiszolgáltatva a nálad erősebbek kényének-kedvének, akik bántalmazhattak és azt gyakran meg is tették! Izrael kiválasztott nép volt, az Úr elhívta, hogy „*papok birodalma*” (2Móz 19:6) legyen, és még ha voltak is bizonyos nézetkülönbségek köztük és a velük élő idegenek között, különösen a vallási szolgálatok tekintetében, az „emberi jogok” esetében ugyanolyan tisztességesen, igazságosan kellett eljárni az idegenekkel, az özvegyekkel és az árvákkal, mint amilyen bánásmódra az izraeliták számítottak.

Hogyan foglalja össze Mt 7:12 verse azt, amit az Úr az ókori Izraelnek mondott a védtelenebbekkel való bánásmódjukról?

Az ókori világban egyáltalán nem volt megszokott az, amit Isten megparancsolt Izraelnek a számkivetettekhez való viszonyulásukat illetően, másutt ugyanis bizonyos esetekben úgy bántak a hátrányos helyzetűekkel, mint az állatokkal vagy még rosszabbul.

Izraelnek azonban másként kellett élni, világosságként a népek között. A különbség oka pedig Istenben keresendő, akit imádtak, ahogyan imádták, illetve az Istentől kapott igazság egész vallási rendszerében. A társadalom peremére szorultak iránti jóságuk óriási bizonyosságát adhatta volna a világnak Istenük hatalmáról és a hitükről, ami bizonyos értelemben a létezésük oka volt – hogy Istenük tanúi legyenek a világ előtt.

IGAZSÁGOSAN ÍTÉLJ!

Isten arra szólítja a hívőket, hogy az Ő jellemét tükrözzék. Pál ezt írta: „*gyermekeim, akiket ismét fájdalommal szülök, amíg kiábrázolódik bennetek Krisztus*” (Gal 4:19, ÚRK). Végére is „*Isten képére*” (1Móz 1:27) teremtett bennünket az Úr, de azt a képet később eltorzította a bűn. Amikor Mózes Isten hatalmáról és fenségességéről beszélt, azt is elmondta, hogy „*ajándékot el nem fogad*” (5Móz 10:17), törődik a gyengékkel és a kirekesztettekkel. Isten ilyen, tehát nekünk is ezt kell tennünk!

Olvassuk el Mózes ötödik könyvéből az alábbi ígéket! Mi a közös téma bennük?

5Móz 1:16 _____

5Móz 16:19 _____

5Móz 24:17 _____

5Móz 27:19 _____

Köztudott, hogy a legtöbb emberi törvényszéken a gyengéknek, a szegényeknek, a kirekesztetteknek általában nem úgy szolgálatnak „igazságot”, mint azoknak, akiknek pénzük, hatalmuk és jó összeköttetésük van. Nem számít, melyik ország, körzet, kultúra, sem az, hogy mennyire magasztosak az igazság és az egyenlőség elvei, amelyeket az alkotmányba vagy a törvényekbe foglaltak, a valóság mindenütt ugyanaz: a szegényeknek, a gyengéknek és a számkivetetteknek szinte soha nem szolgálatnak úgy igazságot, mint másoknak. Éppen ezért annyira fontos az, amit az Úr itt mondott. A mindenütt másutt tapasztalható igazságtalanságnak nincs helye Izraelben, Isten népe között, akiknek Urukat kell képviselni a világban! Mai kifejezéssel élve úgy is mondhatjuk, hogy Isten azt akarta: az ókori Izraelben bizonyos értelemben „törvény előtti egyenlőség” legyen. Ám a pusztá joggyakorlatnál még mélyebbre hatolt: „*Szentek legyetek, mert én az Úr, a ti Istenetek szent vagyok*” (3Móz 19:2). Igen, ismerték az igaz Istent, megfelelő formában tartották az istentiszteleteiket, a kellő adományokat vitték, és ez mind rendben is van. Végeredményben azonban mi haszna mindennek, ha rosszul bántak a köztük élő gyengékkel, szegényekkel? A próféták írásaiban újból és újból szemükre hányta az Úr, hogy Izraelben elnyomták a szegényeket és a rászorulókat. Hogyan lehet az ember „szent”, miközben rosszul bánik másokkal? Sehogy sem, bármennyire szigorúan gyakorolja is a helyes vallási szertartásokat!

ISTEN SZERINTI IGAZ VALLÁS

Milyen fontos elveket fejez ki 5Móz 24:10-15 szakasza? Hogyan kell bánnunk tehát az irányításunk alatt lévőkkel?

Megint csak azt látjuk, hogy az Úr fontosnak tartja az alapvető emberi méltóságot. Amennyiben valaki tartozik neked, és már vissza kellene fizetnie az adósságát, tanúsíts iránta egy kis tiszteletet, hagyd meg az emberi méltóságát, jó? Ne törj rá, a visszafizetést követelve! Inkább várakozz kívül, amíg kijön és megadja neked! 5Móz 24:12-13 arra utal, hogy ha egy szegény ember a kabátját adja zálogul, vissza kell adni neki éjszakára, hogy abban aludhasson. Az idézett szakasz többi verse arra vonatkozik, hogyan kell bánni a szegény munkásokkal, akiket sokszor elnyomnak. Nem szabad nyomorgatni őket, mert az Isten szemében az bűn, még hozzá igen súlyos! Ha tehát Izrael bizonyosság, szent nép akar lenni, igazságban járva az eltévelyedett, bálványimádó, gonosz, bűnös világban, akkor valóban kedvesnek kell lenniük a legyengébbekkel, a perifériára szorultakkal, máskülönben mit sem ér a bizonyoságtételük!

Olvassuk el Jak 1:27–2:11 szakaszát! Hogyan tükrözik Jakab szavai azt, amit az Úr mondott népének Mózes ötödik könyvében? Mi a jelentősége annak, hogy a szegények elnyomását Jakab összefüggésbe hozza a Tízparancsolattal?

A Tízparancsolatban ugyan semmi nem hozható *közvetlen* kapcsolatba azzal, ha valaki a szegények kárára kivételezik a gazdagokkal, viszont ha az ember rosszul bánik a szegényekkel, a rászorulókkal, megcsúfolja a saját hitvallását és az állítását, hogy megtartja a parancsolatokat, még ha szigorúan ragaszkodik is a törvény betűjéhez. Isten törvényének betartása abban nyilvánul meg leginkább, ha úgy szeretjük a felebarátainkat, mint önmagunkat. Ez ma is éppen annyira jelenvaló igazság, mint Jakab korában volt, vagy amikor Mózes szólt Izrael népéhez a Szentföld határán.

Hetednapi adventistaként fontosnak tartjuk a törvény megtartását. Miért kell nekünk különösen komolyan venni Jakab és Mózes ötödik könyvének szavait? A Jakab levelében olvasottak szerint hogyan kötődik a törvénytisztelethez a közöttünk lévő szegények és rászorulók segítése?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Elképzelni is nehéz, hogy még a legjobb időkben is, mint amilyen Dávid és Salamon uralkodása volt, amikor Izrael népe Isten megannyi áldását élvezte, elnyomták a soraik között lévő szegényeket, gyámoltalanokat, kiveteteket!

„Mivel eltíporjátok a szegényt, és gabonaadót szedtek tőle, ezért bár faragott kőből építetek házakat, nem laktok majd bennük; és bár gyönyörűséges szőlőket ültettek, de nem isztok annak a borából. Mert tudom, hogy sok a bűnötök, és nagyok a vétkeitek! Az igazak nyomorgatói és váltságdíjszedők vagytok, és elnyomjátok a szegényt a kapuban” (Ám 5:11-12, ÚRK).

„Az ÚR ítéletre hívja népe véneit és fejedelmeit: Hiszen ti lelegettétek a szőlőt, szegénytől rabolt holmi van házaitekban” (Ézs 3:15, ÚRK).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Izraelnek emlékezni kellett arra, hogy „*jövevények*” voltak Egyiptomban. Ez volt az egyik oka annak, hogy úgy kellett bánniuk az idegenekkel és számkivetettekkel, mint amilyen bánásmódra ők vágytak nehéz helyzetükben. Hogyan kapcsolódik ez az evangéliumhoz, ahhoz a gondolathoz, hogy Jézus a vére árán szabadított meg bennünket a bűn szolgaságából? Hogyan bánjunk másokkal, különösen a közöttünk élő gyámoltalanokkal, ha gondolunk Jézus értünk vállalt tetteire?
- 2) Gondolkodjunk el a következőn: imádkozhatjuk Istent a megfelelő napon, ismerhetjük az igazságot a halálról, a pokolról, a fenevad bélyegéről stb., ami mind fontos. Viszont mi az értelme mindennek, ha durván bánunk az emberekkel, vagy elnyomjuk a gyengéket a soraink között, vagy nem szolgáltatunk igazságot, amikor meg kellene ítélnünk egy bizonyos helyzetet? Miért kell különösen vigyáznunk, ismerve a bibliai igazságot, nehogy azt gondoljuk: Isten csak az igazság ismeretét kívánja meg tőlünk? Miért válhat ez veszélyes csapdává a számunkra?
- 3) Mi a hitünk szerepe abban, hogy tiszteletben tartjuk-e az „emberi jogokat”?

VENYERCSÁN LÁSZLÓ:

MINT FELGYÚJTOTT SZÉRÜSKERT

A bűn csak árnyként zuhant
az Isten Fiára,
de Őt a szeretet
vitte fel a Golgotára.
Halála is csoda volt,
kimondhatatlan,
mint felgyújtott szérűskert
égett az alkonyatban.